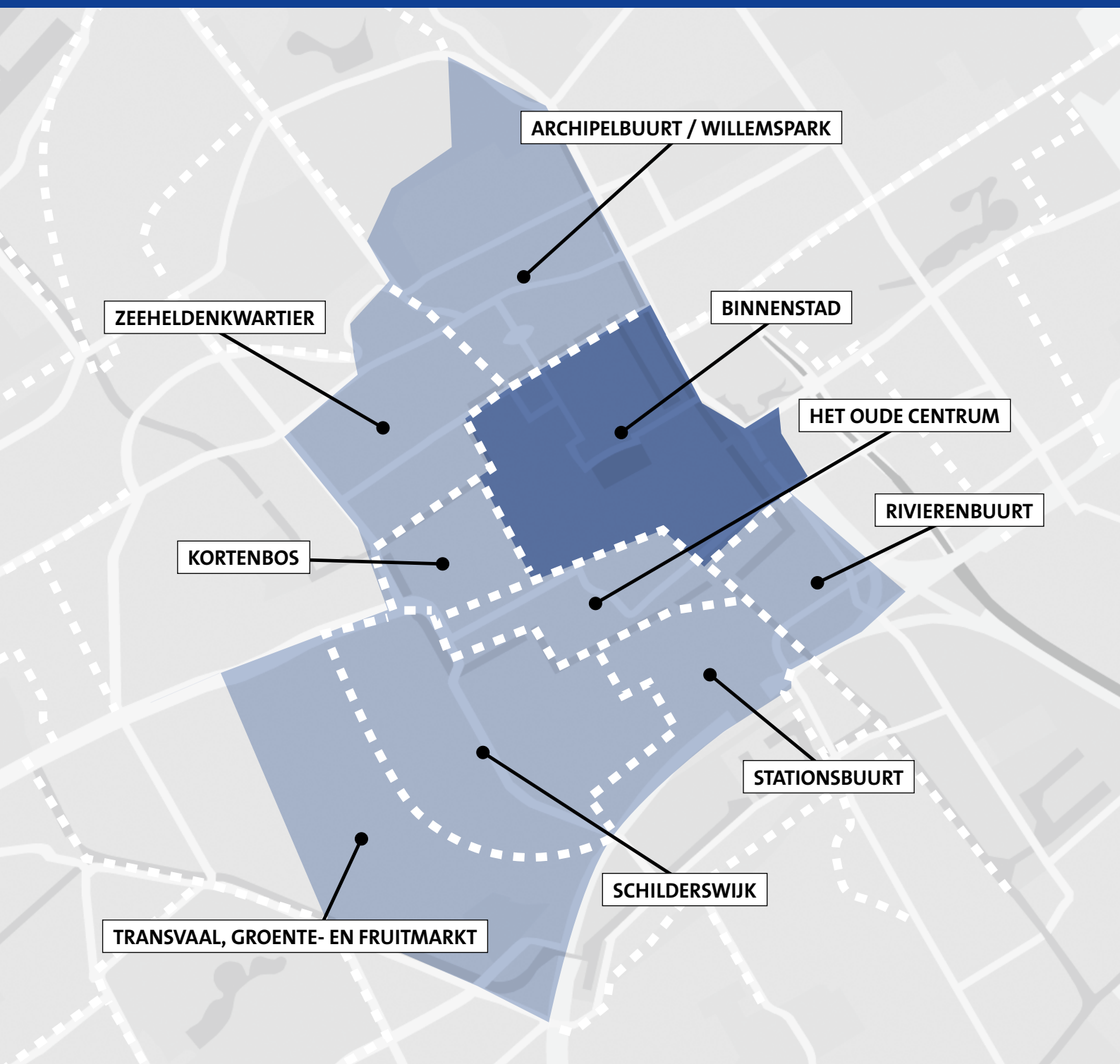

Den Haag

Wijkprogramma 2016-2019

Stadsdeel Centrum

Binnenstad

Voorwoord

Hierbij treft u het wijkprogramma voor de Binnenstad 2016-2019 aan. Het programma bevat plannen over verschillende thema's die de komende tijd aandacht vragen in deze wijk. De thema's zijn gekoppeld aan de door het college geformuleerde doelstellingen in het coalitieakkoord 'Vertrouwen op Haagse kracht' op het gebied van (onder andere) leefbaarheid, veiligheid, wonen, werk en participatie.

Het college hecht er aan dat bij de aanpak wordt aangesloten bij wat er volgens de bewoners en ondernemers in de wijk leeft en speelt. Dan gaat het niet alleen om de zorgen en aandachtspunten in de wijk, maar ook om de kansen en mogelijkheden en het benutten van de inzet en potentie van bewoners zelf: de Haagse Kracht! Daarover heeft het stadsdeel met u gesproken tijdens de bijeenkomsten afgelopen zomer. Uw inbreng is samengevat in het wijkprogramma.

In dit programma is niet al het reguliere werk opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn en die volgens velen het verschil kunnen maken in de komende jaren.

Centrum is een groot en divers stadsdeel. Het heeft van alles wat. De toegang tot het economisch hart van de stad via Station Hollands Spoor en het Centraal Station. De beste Binnenstad van Nederland met dynamische en moderne winkelstraten en historische parels. Het regeringscentrum van Nederland is er gevestigd. Maar ook prettige woonwijken zoals Zeeheldenkwartier, statige buurten als Willemspark en stadswijken als de Schilderswijk en Transvaal. Daarmee vraagt dit stadsdeel als geen ander om maatwerk en veel oog voor zorg en welzijn, ontwikkeling en beheer van de buitenruimte, jeugd, wijkaanpak en dienstverlening.

Naast de bewoners en ondernemers is ook aan de partners (zoals de corporaties en het welzijns-werk) en de gemeentelijke vakdiensten gevraagd om mee te denken over de aanpak in de wijk. Gezamenlijk gaan we de uitdaging aan om de komende tijd van uw wijk een (nog) mooiere en beter leefbare wijk te maken!

De komende vier jaar wil ik graag met u werken aan een mooie toekomst voor de Binnenstad.

Boudewijn Revis
Stadsdeelwethouder Centrum

Stadsdeel Centrum

Binnenstad

Stadsdeel Centrum

Binnenstad

Inhoud

Inleiding	5
1. Karakter van het gebied	6
2. Opvallende cijfers en ervaringen	6
3. Prioriteiten	7
4. Samenvatting activiteiten 2016-2019	8
5. Activiteiten 2016	9

Inleiding

Elke wijk een eigen wijkprogramma

Dit jaar werken de stadsdelen voor het eerst met wijkprogramma's. De gemeente wil de bewoners en ondernemers meer op maat bedienen door de wijken centraal te stellen. Elke wijk heeft zijn eigen karakter en krijgt zijn eigen programma.

Wat vinden we belangrijk en wat willen we?

In het wijkprogramma staat wat bewoners, ondernemers, partners en de gemeente belangrijk vinden voor het gebied (prioriteiten) en wat we samen in de komende vier jaar willen realiseren op het gebied van jeugd en onderwijs, wonen, bedrijvigheid, leefbaarheid en veiligheid, werk en inkomen, opvoeding en zorg, sociale cohesie en buurtwaardering.

Samen met bewoners, ondernemers en andere partijen

Uitgangspunt om de doelen te bereiken is samenwerking van de gemeente met bewoners, ondernemers, welzijnswerk, politie en andere partijen in het gebied. De eigen kracht van bewoners en ondernemers staat centraal.

In dit programma is niet al het reguliere werk (beleid en projecten) opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn en die volgens belanghebbenden in de wijk ('Haagse Kracht') het verschil kunnen maken in de komende jaren.

Van prioriteiten naar activiteiten

Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de wijken hebben in juli en september 2015 met de gemeente besproken welke prioriteiten voor hun gebied gelden. De prioriteiten vormen de basis voor concrete activiteiten van het wijkprogramma die het stadsdeel tussen 2016 en 2019 uitvoert.

Het financiële kader van het wijkprogramma

In de wijkprogramma's wordt geen financiële paragraaf opgenomen voor projecten en activiteiten. Niet alles wat als prioriteit is aangegeven door bewoners en organisaties zal in het komend jaar kunnen worden uitgevoerd. Door de invoering van de wijkprogramma's neemt de beschikbare hoeveelheid middelen niet toe. Dat betekent dat soms binnen het budget geherprioriteerd moet worden. Sommige zaken kunnen alleen worden uitgevoerd indien daar budget voor kan worden vrijgemaakt. Dat vergt dan besluitvorming door college en Raad.

1. Karakter van het gebied

De Haagse binnenstad wordt globaal begrensd door de Mauritskade aan de noordzijde, de Grote Marktstraat en Schedeldoekshaven aan de zuidzijde, door de Prinsessegracht en Zwarteweg aan de oostzijde en door de Torenstraat en de Jan Hendrikstraat aan de westzijde. De wijk is bekend door het Binnenhof, de Hofvijver, Paleis Noordeinde en de koninklijke stallen, maar ook door het stadhuis en de nieuwe ministeries in het Wijnhavenkwartier.

De binnenstad is het historische centrum van de stad met veel monumentale panden, statige lanen en pleinen, afgewisseld met kleine straatjes en intieme hofjes. De wijk is beschermd stadsgezicht. De binnenstad is een belangrijke trekpleister met het kernwinkelgebied, vier horecakernen en een groot aantal culturele instellingen en musea. Ook is de binnenstad het podium voor grootschalige evenementen op het Malieveld, rondom de Hofvijver en op de Grote Marktstraat. Jaarlijks bezoeken ongeveer 30 miljoen mensen de binnenstad. Die is daarmee feitelijk de economische motor van Den Haag.

De Grote Marktstraat is de onderscheidende, internationale winkelboulevard waar jaren aan gewerkt is. De bouwprojecten Amadeus, Markies, Sijthoff City en de Nieuwe Haagse Passage zijn gerealiseerd door private partijen en de gemeente heeft de herinrichting van de openbare ruimte ter hand genomen. De binnenstad is in 2013 uitgeroepen tot 'beste binnenstad van Nederland'.

Door de invoering van het Verkeerscirculatieplan in 2009 is doorgaand verkeer uit de binnenstad geweerd. Er is een pollergebied – pollers zijn verkeerspaaltjes die omhoog en omlaag kunnen – waar mensen alleen met een vergunning of binnen bepaalde tijden in mogen. Bewoners, bezoekers en leveranciers kunnen de binnenstad nog altijd goed met de auto bereiken. Het Verkeerscirculatieplan functioneert in het algemeen goed. Voor bezoekers is het prettig dat er weinig of geen verkeer is in de binnenstad. Ook is de luchtkwaliteit op de route van de Centrumring-Zuid verbeterd.

2. Opvallende cijfers en ervaringen

In de binnenstad wonen minder jongeren tot 25 jaar dan gemiddeld in Den Haag. Ook vinden minder bewoners dan in andere wijken dat er goede speelvoorzieningen zijn voor kinderen. De sociale binding is in de binnenstad lager dan gemiddeld in Den Haag.

Er waren de afgelopen drie jaar meer verhuizingen in de binnenstad dan gemiddeld. Voor de buurt Voorhout geldt dat er meer allochtonen van westerse afkomst zijn dan gemiddeld.

In het Binnenstadsplan 2010-2020 en de daarvan afgeleide Binnenstadsagenda 2014-2018 staan de volgende doelstellingen.

- Groei naar 20.000 inwoners in 2020.
- Groei van het aantal bezoekers naar circa 33,5 miljoen bezoekers in 2018.
- Toename van de verblijfsduur van bezoekers van buiten Den Haag met 10%.
- Toename van de bestedingen per bezoeker met 10%.
- Toename van het aantal overnachtingen met 10%.
- Toename van de waardering van de Haagse bevolking voor de binnenstad naar een 7,5 in 2020.
- Toename van de bekendheid van de Haagse binnenstad op lokaal, regionaal en landelijk niveau.
- Een positie in de top 5 van meest gastvrije (binnen)steden van Nederland.

Het Binnenstadsplan en de Binnenstadsagenda zijn het resultaat van jarenlange samenwerking van de gemeente en private partijen, verenigd in de Stichting Binnenstad Den Haag.

3. Prioriteiten

Wonen

Ondanks de vele voorzieningen en monumentale panden zijn er relatief weinig bewoners in de binnenstad. Daar wil de gemeente verandering in brengen. Ze stimuleert (kleinschalige) nieuwbouwprojecten, Wonen boven Winkels en de omvorming van kantoorpanden tot woningen. Uit de Binnenstadsmonitor 2015 blijkt dat het bewonersaantal langzaam groeit. Dat geldt weliswaar met name in de omliggende wijken Kortenbos en Zuidwal, maar de doelstellingen uit het Binnenstadsplan 2010-2020 zijn nog haalbaar. Het economisch belang van de binnenstad is groot. De belangen van ondernemers kunnen botsen met die van de relatief beperkte groep bewoners. Zowel Bureau Binnenstad als de gemeente onderkent dit. De bewoners(organisaties) worden dan ook als volwaardige partners betrokken in de bestaande samenwerking en overlegstructuur.

Bedrijvigheid

De totale oppervlakte aan winkelaanbod staat onder druk. De leegstand neemt enigszins toe en huurprijzen stagneren. De bezoekersaantallen zijn in 2014 wel weer gestegen, maar de consument lijkt definitief te kiezen voor andere vormen van winkelen. De stijgende omzetten van webwinkels laten zien dat gewone winkeliers het moeilijker krijgen. Er wordt nu gewerkt aan mogelijkheden om echt en online winkelen te combineren, 'smart shoppen', om het bestaande winkelaanbod te versterken. Ook wordt meer ingespeeld op de beleving van de consument. Zo wordt bekeken hoe de route naar en de verbinding tussen de winkelkern en de andere sfeergebieden kan worden versterkt. Ook blijft het belangrijk om het winkelaanbod te combineren met andere functies, zoals die van onderscheidende daghoreca en vrijetijdsconcepten. Vooral in het noordelijk gebied van de binnenstad, Prinsestraat en Denneweg, is inzet nodig om meer bezoekers aan te trekken.

De bedrijvigheid in de binnenstad is niet alleen van belang voor de eigen bevolking, maar ook voor bezoekers van buiten de stad. Het is daarom van belang om de binnenstad verder te ontwikkelen tot een gastvrije en 'must see'-locatie. Om toeristen te trekken is het met name van belang om de "koninklijke signatuur" te benadrukken en de combinatie mogelijk te maken van de historische binnenstad, het winkelaanbod, de culturele voorzieningen en badplaats Scheveningen.

Leefbaarheid en veiligheid

Er is de laatste jaren veel geïnvesteerd in de Haagse binnenstad. Met name het Wijnhavenkwartier, in het gebied rondom Den Haag CS, en het gebied in en aan de Grote Marktstraat zijn sterk veranderd. Aan de Veenkade en het Toernooiveld worden parkeergarages gebouwd en de totale vernieuwing van het Spuikwartier is net begonnen. Al deze bouwactiviteiten brengen omleidingen en andere verkeersmaatregelen met zich mee. Deze situaties zijn tijdelijk, maar kunnen van grote invloed zijn op de leefbaarheid en bereikbaarheid van de omgeving.

Met de afronding van het programma De Kern Gezond is de buitenruimte sterk verbeterd. Maar op sommige plekken is slijtage en op andere plekken liggen inmiddels nieuwe wensen. Er komt daarom een nieuw investeringsprogramma: De Kern Bijzonder. Met dit programma blijft de kwaliteit op peil door goed onderhoud en is het ook mogelijk om van de buitenruimte een aangename plek te maken met toeristische aantrekkingskracht.

Het is prettig als bezoekers van de binnenstad op de fiets komen. Maar ze moeten hun fiets wel op de juiste plaats zetten. We zorgen dan ook voor voldoende stallingsmogelijkheden voor fietsen en informeren fietsers hierover. Ook willen we een fietsparkeerverbod instellen en erop toezien dat mensen zich daaraan houden. Zo'n fietsparkeerverbod geldt nu alleen voor gebieden rondom de NS-stations Den Haag CS en Den Haag HS en voor de horecakern Grote Markt.

De binnenstad is populair als evenementenlocatie en die populariteit groeit nog steeds. Er zijn (grootschalige) evenementen als Life I Live Festival, Shopping Night, City-Pier-City, Veteranendag en Prinsjesdag. Ook is de binnenstad mede door het gebruik van de Hofvijver het decor voor grootschalige sportevenementen, zoals kortgeleden het WK Beach Volleybal. Die evenementen brengen veel bezoekers met zich mee, terwijl het in de binnenstad ook zonder evenementen al heel druk is. De bestrating en het straatmeubilair slijten hier dus sneller.

Het is dan ook een hele opgave om de hoge Hofstadkwaliteit van de buitenruimte te behouden – het niveau voor toeristische gebieden die gelden als internationaal visitekaartje. Daar zijn zowel de gemeente als de gebruikers verantwoordelijk voor.

4. Samenvatting activiteiten 2016-2019

Wonen

- Private partijen onderzoeken of het haalbaar is om woningen te maken van kantoorgebouwen. Het gaat zowel om (voormalige) rijkskantoorgebouwen als particuliere kantoren, zoals aan de Kortenaerkade.
- Wonen boven Winkels: marktpartijen voeren kleinschalige projecten uit aan de Korte en Lange Poten; de gemeente laat haalbaarheidsonderzoeken uitvoeren aan de Laan, Dagelijkse Groenmarkt, Rijnstraat en eventueel Hoogstraat/Noordeinde.
- Zorgen voor een gunstiger woonklimaat voor studenten. De gemeente werkt aan de randvoorwaarden en marktpartijen zorgen voor studentenwoningen en bijbehorende voorzieningen.
- Bewonersorganisaties en -initiatieven in de binnenstad versterken. Waar geen bewonersorganisaties actief zijn, bekijken we hoe we bewoners op innovatieve wijze kunnen betrekken bij hun buurt of straat.

Bedrijvigheid

Sfeergebieden versterken

- Bijzondere openbare verlichting in de Grote Marktstraat aanbrengen
- Kerkplein opnieuw inrichten als verbindende schakel tussen de Winkelkern en het Hofkwartier.
- Aanpak Noordeinde uitvoeren, in samenwerking met Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Noordeinde en BIZ Hofkwartier.
- Haagse Loper - de voormalige Turfmarktroute - opnieuw inrichten.
- Aansluiting Den Haag CS op Herengracht verbeteren in samenwerking met BIZ Haagse Entree.
- Verlichtingsplan binnenstad aanpassen.
- Plannen van BIZ's in City Center, Buurtschap 2005, Hofkwartier, Paleis-Noordeinde en Haagse Entree uitvoeren.

Gastvrijheid van de binnenstad verhogen, samenwerking van gemeente en ondernemers

- Hospitality centra opzetten van waaruit bezoekers/toeristen makkelijk .
- Zorgen voor betere informatie bij stadsentrees.
- Een openbaar wifi-netwerk aanleggen.
- Onderzoek doen naar parkeerplaatsen voor touringcars.
- Imago en signatuur van de (binnen)stad versterken.
- Kanskaart Toerisme uitvoeren.
- Thema 'Koninklijk Den Haag' uitdragen en versterken.
- Marketing versterken, in samenwerking met Stichting Marketing Haagse Binnenstad.
- Doorgaan met acquisitie van winkels en horeca-concepten in het kader van "Den Haag Internationale Winkelstad".
- Programma "Smart Shopping" uitvoeren en pilot-projecten starten.

Leefbaarheid en veiligheid

Een aantrekkelijke stad is een veilige stad. In onze wijk sluiten we aan bij het Integraal Veiligheidsplan 2015-2018. Voor de binnenstad is aanpak van de volgende thema's prioriteit: overvallen, straatroof, drank-, drugs- en woonoverlast (incl. (O)GGZ problematiek).

Verkeerd aanbieden van bedrijfsafval en zwerfvuil tegengaan, handhaven van regels voor terrassen en uitstallingen van ondernemers op trottoirs.

Trajecten rondom Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) opnieuw introduceren.

Werkzaamheden

Ook de komende jaren wordt flink gewerkt in de binnenstad. Tijdens werkzaamheden moet het gebied goed bereikbaar en leefbaar blijven voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Dit vraagt per project en tussen projecten onderlinge goede afstemming, planning en (externe) communicatie.

Fietsen

- Fietsenstallingen aanleggen onder het Spui, in de parkeergarage Veerkade in de Grote Marktstraat (Zeeman-pand).
- Parkeerverbod voor fietsen uitbreiden en zorgen voor voldoende toezicht en handhaving; zorgen voor communicatie over het fietsparkeerverbod in samenwerking met ondernemers.
- Het vrij toestaan van fietsen in voetgangersgebieden evalueren.

Openbare ruimte

- Programma De Kern Bijzonder opstellen.
- Beheer integraal organiseren met oog voor lokale omstandigheden en voor het gebruik.
- Evenementen en beheer goed op elkaar afstemmen.

5. Activiteiten 2016

De uitwerking van de beschreven prioriteiten en actiepunten naar concrete activiteiten in 2016 zal in het najaar van 2015 gestalte krijgen. Dit doen we samen met de bewoners, ondernemers en partners in de wijken.

